

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

Nona causa. Solvere non vetat alienos, atque ligare. Tres quæstiones
nonæ causæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

ponificem ab aliis accusatum priusquam sub luce ob-
jecta confiteretur, exigat non relinquat.

C. I. **Canonum**] Si enotatorum est ex vetustis codicibus,
Eusebii ipsi & Iovin. cum prius legentur, Decreti. Citare autem
Eusebium velus canones qui ante Symmachium de hinc re editi erant.
Qui vero in glossa citantur, sunt ex epistolis Pontificis Symmacho
piscatorum. In Carthaginensi quidem concilio inserto in
eiusdem canonem est uidecimus canon, qui citatur infra. 11. q. 2. c. si
quis presbyter. & decimus nonus relatus sup. 4. q. 5. c. qui quis Epi-
scopum. Et viginti quartus citatur ibidem, c. placuit. ad quos
& præcipue ad primum videtur spectasse Eusebium.

QVÆSTIO V.
Sicut literis Apostolicis a Episcopis accusatus, & à sancta sede
votatus, ad suam non revertatur ecclesiam.

C. I. **§** A sede Apostolica vocatus Episcopus ad do-
mum non revertatur, nisi purgatus, & A-
postolice literis iustificatus.

Unde Sixtus Papa I. ait epist. 263.

Quilibet h. fratrum pulsatus, atque ab hac sancta se-
de vocatus, cum se nobis repræsentaverit, ad eccle-
siam tamen non prius revertatur, quam literis Aposto-
licis, vel formatis plener instructus, atque purgatus sit,
si fuerit unde: ut postquam domum reversus fuerit,
cognoscant vicini sui, qualiter suam aliorumque causam
hic finierit: quatenus est abique ambiguitate alla nun-
tiare, & prædicare omnibus possit. Ab hac enim sancta
sede & sanctis Apostolis tueri, defendi, & liberari Episco-
pi nulli sunt: ut licet eorum dispositione, ordinante Do-
mino, primus sunt constituti, sic huius sanctæ sedis (cu-
jus dispositionis eorum causas, & iusticia servaverit) pro-
tectione, futuris temporibus sint ab omnibus perver-
sitatibus semper liberi. Unde culpantur ii, qui aliter
etiam fratres egerint, quam huius sedis rectoribus placere
cogoverint.

CAUSA IX.

Extensio excommunicationis notatus quidam Ar-
chiepiscopus, aliquos clericos alterius metropoli-
tani ordinis: quendam capellanum sui suffra-
ganei; ille inquisito, deposedus, atque alium in loco
eius ordinavit.

1. Hic primario quæritur, an ordinatio, qua ab excommunicatione
facta est, aliquid vultu possit rati haberi.

2. Secundo, an licet Episcopo, Archiepiscopo, Primati, vel Patri-
archæ clericos alterius sine propriis literis ordinare.

3. Tertio, an Archiepiscopus clericos suffraganeos sui, ille inconsulto,
damnare valeat, vel damnatos absolvere.

QVÆSTIO I.

Quod ordinatio, qua ab excommunicato celebratur, nullam
omnino rati obinet, nec etiam consecratio appellanda sit,
testatur Gregorius lib. 3. epist. 12. dicitur.

C. I. **§** Non potest appellari consecratio, que fit
ab excommunicato.

Noti & consecrationem dicere nullo modo possu-
lebatur.

C. II. PALEA.

Excommunicati illicitæ manus imponunt: quis pote-
ritatem ordinandi non habent: ubi autem illicita est
cessit esse, quod minime probatur esse collatum.

§ Hic & sequens Palea absque à prioribus vestigiis exemplis
a. d. Apostolica. b. Anst. L. 2. c. Pdy. lib. 2. tit. 37. l. 100
114. 174. c. 114.

ribus: habentur tamen in uno valde emendato, in quo pauca habentur
solen. Prior autem hæc videtur esse forma quadam sequenti.

C. III. PALEA.

[Unde Damasus Papa epist. 4. ait.]

Per a illicitam manus impositionem vulneratum
caput illi, qui videbantur aliquid accepisse, habe-
bant: & ubi vulnus infixum est, necesse est medicinam
adhibere, qua infixa sanetur macula, id est, reiterari
necesse est, quod legitime actum, aut collatum mini-
me probatur, si perfectum esse debet. Nam quomo-
do honorem possit retinere, qui ab illo accepit, qui
potestatem dare legitime non habuit, invenire non
possunt.

Sed excommunicati b hic intelligendi sunt, qui in ipsa sua ordi-
natione pernam excommunicationis contraxerunt, qui nunquam in
numero catholicorum fuerunt. Ceterum, qui inter catholicos prius
deputati sunt, si postea excommunicationis sententia notati fuerint,
ordinationes tamen eorum ab ecclesia misericorditer tolerantur.

C. IV. **§** Ordinationes ab excommunicato, non
simoniaci factæ, ex misericordia to-
lerantur.

Unde Urbanus Papa secundus scri-
bit, dicitur.

Ab excommunicato, quondam tamen Catholicis E-
piscopis ordinatos, si quidem non simoniaci & ordines
iplos acceperunt, & si ipsos Episcopos simoniacos non
fuisse constiterit, ad hæc, si eorum religiosior vita, & do-
ctrina prærogativa visa fuerit promereri, penitentia
indicta, quam congruum duxerit, in ipsis, quos accepe-
runt, ordinibus permanere permittas. Ad superiores
autem concedere non concedimus, nisi necessitas, vel
utilitas maxima flagitaverit, & ipsorum sancta conver-
satio promeruerit.

Sed & illud Gregorius d de nominati excommunicati intelli-
gitur: quorum ordinationes sunt irritæ, si eorum damnatio non erat
ordinandi incognita.

C. V. **§** Qui nominati excommunicati sunt: &
qui aliorum sedes invadunt, alios or-
dinare non possunt.

Unde idem Urbanus ait in synodo Placentina,
cap. 9. & sequenti.

Ordinationes, quæ ab hæresiacis nominati-
excommunicatis factæ sunt, & ab eis, qui catholi-
corum adhuc viventium Episcoporum sedes invaserunt,
irritas esse iudicamus; nisi probare valuerint, se cum
ordinarentur, eos necesse damnatos. Qui f. vero ab
Episcopis quondam catholice ordinatis, sed in schismate
à Romana ecclesia separatis consecrati sunt, eos nimi-
rum; cum ad ecclesiam unitatem redierint, seriatim pro-
priis ordinibus, misericorditer suscipi iubemus: si ta-
men vita, & scientia eos commendat. Anod. g. ve-
ro, quicumque à prædictis schismaticis, sanctæque Ro-
mæ ecclesie adversariis se ordinari permiserit, nulla
tenus hæc venia dignus habeatur. Quamvis h. au-
tem misericordie intuitu, magna que necessitate cogent,
hanc in sacris ordinibus dispensationem constitueri-
mus; nullum tamen præiudicium sacris canonibus fieri
voluimus: sed obtrineant proprium robur, & cessante
necessitate, illud quoque cesset, quod pro necessitate fa-
ctum est. Vbi enim multorum strages jacet, ibi subira-
hendum est aliquid severitati; ut i. addatur amplius
charitati.

¶ Ut addatur, &c.] Hæc sunt addita ex concilio ipsi. Ele-
ctio quoque, nisi à catholicis facta fuerit, irrita esse probatur.

a. Sup. r. q. 7. per illicitam. b. Sup. ead. mo consecrationem.
c. Anst. L. 2. c. 74. l. 107. d. c. 406. d. Sup. ead. mo consecrationem.
e. Pdy. L. 2. tit. 37. c. 9. & 10. f. C. 11. g. C. 12.
h. C. 11.

nem, quæ ad eius curam minimè noscitur pertinere, ad aliquid ordinandum, neque Presbyteros aut Diaconos constituere, ad alios a Episcopos pertinentes, nisi forte cum voluntate & testimonio propria regionis Episcopi. Quod si a quisquam horum quid tale facere voluerit, irrita quidem erit huiusmodi ordinatio, & quæ male 4 usurpata synodo arguatur. Nam si ordinare non poterit, nullatenus ad alios pertinentes iudicatur presumat.

1 ¶ Ad aliquid ¶ In hoc etiam canone Dionysii versus prior est: *hic autem habet, super ordinatione cuiusquam, quod gratè est, uti oportet in eis, ut quempiam ordinet.*

2 ¶ Ad alios Episcopos ¶ Eodem sermone Dionysius, *Græci legunt, ut rōnes eripit emittit, ut rōnes p̄p̄ous, id est, in locis alteri Episcopo subiectis.*

3 ¶ Et testimonio ¶ Græci tantum est, *ἡ ἀνάγκη, quod Dionysius verit, cum consilio & voluntate.*

4 ¶ Et quæ male ¶ Sic est emendatum ex veteri exemplaribus, & ex ceteris editionibus conciliorum, præter hanc postquam quatuor nominant. Dionysius habet, & ipse coëccatur à synodo, quod Græci est, *ἡ ἐκ τῆς συνόδου τῶν ἀδελφῶν, id est, et ipse puniatur à synodo.*

5 ¶ Nam si ¶ Ita hæc clausula in Græco canone, cuius tria exemplaria manuscripta collata sunt, minime habetur: sed ex præfata versus & Dionysiana habetur. Similis sententia legitur supra, in fine.

C. VIII. ¶ Non accedat Episcopus ad ecclesiam, quæ sunt extra eorum diocesium.
Item ex synodo Constantinopolitana prima, c. 2.

Episcopi, qui extra diocesium sunt, ad ecclesias, quæ extra terminos eorum sunt, non accedant, neque confundant, & permisceant ecclesias. Secundum i regulas statutas, Alexandriæ quidem Episcopi ea, quæ sunt in Ægypto, tantummodo gubernent. Orientales autem Episcopi solius Orientis curam gerant, servatis tamen honoribus primatus ecclesiæ Antiochenæ, qui in regulis Nicenæ synodi continentur. Sed & Asiaticæ diocesis Episcopi, quæ sunt in Asia, & quæ ad Asiaticam tantummodo diocesium pertinent, gubernent. Ponti autem Episcopi Ponticæ tantum diocesis habeant curam, Thraciæ vero ipsius tantummodo Thraciæ.

1 ¶ Secundum ¶ *Μακρὰ ἐστὶν ἰσχυριστὸν, ut magis respondeat Græco canoni, ἀδελφῶν τῶν ἁγίων, τῶν ἀδελφῶν Ἀνατολικῶν, &c. quod Dionysius verit, sed iuxta canones, Alexandriæ docent hæc verba, ea quæ sunt in Ægypto tantummodo gubernent. Orientales autem Episcopi.*

C. IX. ¶ De eodem.
Item ex eodem, c. 3.

Non invitari Episcopi ultra diocesium accedere non debent super ordinandis aliquibus, vel quibuscumque disponendis ecclesiasticis causis, servata regula, quæ supra scripta est de unaqueque diocesi. Manifestum namque est, quod per singulas quasque provincias provincialis synodus administrare & gubernare omnia debeat, secundum ea, quæ sunt in Nicæa definita.

1 ¶ Servata regula ¶ *Ita in omnibus editionibus huius præfate versionis: sed in Græco canone hic est interzona perinde, & quæ servata que scripta est de gubernationibus à regula, manifestum est, quod illa, quæ sunt per unquamque provinciam, ipsius provincie synodus dispenses, &c.*

2 ¶ In auctoritate præbentur quibus Episcopi clericos alterius ordinare sed quæritur, si contingat eos aliquibus sacrorum ordinum distribuere, an ordinarî ab Episcopo sui in propriis ordinibus recipi possint.

C. X. ¶ Clerici ab Episcopo alterius parochie ordinati, à proprio in suis ordinibus recipi possunt.
De hiis ita scribit Urbanus Papa Hugoni Lugdunensi Archiepiscopo.

Lugdunensis a parochia b clericos, quos contra statuta canonum ab alterius parochie Episcopo ordinatos literarum suarum significatione monstrasti, cum graduum suorum honore recipere religionis tue prudentia poterit, si eos aliâ canonice, & sine pravitate aliqua ordinatos confiterit: si tamen eorum probabilem vitam id indulgentiæ perpexerit promereri. Legimus e quippe sanctum Epiphanium Episcopum ex diocesi sancti Ioannis Chrysothomi quosdam clericos ordinasse: quod sanctus vir omnino non fecisset, si ei detrimentum fore perpenderet. Quos igitur recipientis moderatio tua arbitrata fuerit, injuncta, satisfactio nis gratia, propter ecclesiam, quam offenderunt, congrua poenitentia, misericordiam intuitu in suo quemque honore recipies, salva in omnibus sanctorum canonum disciplina.

QVÆSTIO III.

Quod autem Archiepiscopi quæ clericos sui suffraganeos, illo in consilio damnare valent, vel absolvere, sic videtur posse probari. Sicut totius Episcopatus ecclesiæ in potestate sunt Episcopi, sic et ecclesiæ totius Archiepiscopus ad diocesium pertinent Archiepiscopi. Vocantur enim Episcopi à metropolitanis in partem sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Et quippe viset eis imperare, ut potestatem suam sibi non adimant. Vnde et sine eius consilio nihil eis agere licet, sicut in concilio Martini Papæ legitur, c. 4.

C. I. ¶ Nec Episcopi sine metropolitani consensu, nec ille sine eorum consensu aliquid agere debet.

I Per singulas provincias oportet Episcopos cognoscere metropolitanum suum, & ipsum Primatus curam suscipere: nihil autem agere reliquos Episcopos præter eum, secundum quod antiquitus à patribus nostris constitutum continetur in canone g. Propter quod metropolitanus Episcopus nihil præsumptivè assumat b absq; consilio ceterorum.

C. II. ¶ Sine metropolitani consensu extra suam diocesium nihil legit Episcopus.
Item ex concilio Antiocheno, c. 9.

II Per singulas provincias Episcopos singulos scire oportet, Episcopum metropolitanum, qui præest, curam & sollicitudinem totius provincie suscipisse. Propter quod ad metropolitanam civitatem ab his, qui causas habent, concurratur. Quapropter placuit eum, & honore præcellere, & nihil ultra sine ipse reliquos Episcopos agere, secundum antiquum Patrum nostrorum canonem, nisi hoc tantum, quod unicuique ecclesiæ per suam diocesium competit. Vnumquemque enim Episcopum oportet habere suæ diocesis potestatem, ut regat & gubernet secundum competentem singulis revocentiam, & providentiam gerat omnis regionis, quæ sub ipsius est civitate: ita ut etiam ordinare eum Presbyteros & Diaconos probabili iudicio liceat, & de singulis ipsius regionis causis cum moderazione & pondere discutere. Ultra autem nihil agere permittitur extra Metropolitanam Episcopi conscientiam: nec metropolitanus sine ceterorum aliquid gerat consilio sacerdotum.

a In p. 6. c. 411. b al. ecclesie. c. d. d. et. e. In capitulo Martini Braccarensi, c. 4. f. al. primatum metropolitani Episcopi. g. Apoll. can. 34. h. al. sibi assumat. i. Apoll. can. 34.

